

Uzticas jaunajai paaudzei

Katru gadu Zemkopības ministrija aicina lauku uzņēmējus, jaunos zemniekus, kā arī ģimenes laukos piedalīties konkursā "Sējējs". Pagājušajā gadā nominācijā "Jaunais veiksmīgais zemnieks" uzvaras laurus plūca Kristaps Sula, kurš saimnieko Valkas novada Ērgemes pagasta zemnieku saimniecībā "Lejasciņi".

Kristapu kā pretendentu uz "Sējēja" balvu pieteica biedrība "Jauno zemnieku klubs" (JZK), kuras biedrs viņš ir jau no studiju laikiem Latvijas Lauksaimniecības universitātē, kur apguva zinības agronomijā un lauksaimniecības uzņēmuma vadībā. No šī gada z/s "Lejasciņi" sadarbojas ar LLKC, saimniecība ir viena no tām, kuras iesaistījušās Zināšanu pārneses un informācijas pasākumu apakšpasākumā "Atbalsts demonstrējumu pasākumiem un informācijas pasākumiem", tēmas "Laukaugiem kaitīgo organismu ierobežošana dažādos Latvijas reģionos" ietvaros.

Šogad saimniecībā notika lauka diena, kurā galvenā tēma bija integrētā augu audzēšana, bet uz lauka uzmanība tika pievērsta miežu slimībām un to ierobežošanai. Nākamajā gadā tajā pašā laukā demonstrējums turpināsies, kultūra, kurai tiks pievērsta uzmanība projekta ietvaros, būs ziemas rapsis.

Drosme uzticēties jaunajiem

Dienā, kad apmeklēja "Lejasciņus", Kristaps bija devies uz Rīgu, lai tiktos ar JZK biedriem, bet mans mērķis ir saruna ar Kristapa vectēvu Vili Jansonu, kuram ir bijusi drosme uzticēties jaunajai paaudzei un nodot savu saimniecību mazdēla rokās.

Ar Vili sarunāties ir viegli, jo viņš ir patiesi vīrs. Savu saimniecību viņš izveidoja jau deviņdesmito gadu sākumā, kad sāka jukt kolhozi. Tad viņš iegādājās "Lejasciņu" mājas, nodibināja zemnieku saimniecību un uzsāka saimniekot 55 hektāros aramzemes. Tas, ka saimniecība specializējās graudkopībā, nebija nejaušība. Lai gan apkārtnes iedzīvotāji Vili Jansonu

Vilis Jansons saimniecību ir uzticējis mazdēliem – Ģirtam (no kreisās) un Kristapam – un ir apmierināts ar viņu lēmumiem saimniecības attīstībā.

atceras kā kolhoza priekšsēdētāju un pagastveci, studējot Jelgavā, viņš bija ieguvis zināšanas agronomijā. Prasmīgi strādājot, tika izveidota stabila graudkopības saimniecība, kuras sējumu platība tuvojās jau četriem simtiem hektāru. Tieši tāpēc mans galvenais jautājums ir par to, vai bija viegli pieņemt lēmumu nodot saimniecību mazdēla rokās un vai atzinība jaunajam "Lejasciņu" saimniekam nav nākusi par ātru. Te Vilis mazliet apdomājas un saka: Bija vispiemērotākais laiks, jo 2014. gadā, kad saimniecība tika pārņemta, Kristaps jau mācījās LLU pedēdā kursā un bija skaidrs, ka nekur citur, kā vien atpakaļ uz "Lejasciņiem", viņš neies. Ja mazdēls ir ieguvis zināšanas, kuras var būt par pamatu tālākai veiksmīgai saimniecības attīstībai, tas bija jādara. "Tieši tad arī pieņemts lēmums par graudu kaltes būvniecību, piesaistot ES projektu finansējumu, lai perspektīvā varētu sākt gatavot graudaugu sēklas materiālu.

Tiek pieaudzētas saimniecības platības

Atbildot uz jautājuma otro daļu, Vilis domā, ka titulu "Jaunais veiksmīgais zemnieks 2017" mazdēls Kristaps ir pelnījis godam, jo nav runa tikai par trijiem gadiem, kad saimniecība pārņemta. Vectēvs labprāt atceras laiku, kad puikas bija mazi, un te jāpiemin arī Kristapa jaunākais brālis Ģirts, kurš šobrīd LLU studē lauksaimniecības inženierzinātnes. Abi jau no mazām dienām bija kā uzburti uz tehniku. Vectēvs atceras, ka Kristaps vairāk bija traktoru "pielūdzējs" un ne reizi vien, kad viņš tika paņemts līdz lauku darbos, nebija pierunājams doties mājās, bet noguris turpat klēpī aizmiga.

Tāds pats stāsts ir arī par Ģirtu. Vectēvs stāsta, kā viņš ražas novākšanas laikā braucis līdz kombinānā, līdz miegs to pieveicis. Puiķām augot, viņiem netika liegts patstāvīgi darīt lauku darbus. Jau tad, kad viņi knapi tika klāt pedāļiem, Kristaps un Ģirts veica vieglākos lauku darbus. Vilis uzskata, ka, ja tad tiktu mazdēliem liegts darīt tas, kas viņiem patika, diez vai viņiem būtu radusies tik noturīga interese par saimniekošanu laukos. Vēl vectēvs uzsver, ka ir jāprot iemācīt strādāt, nevis jābārstās ar pamācībām vai aizrādījumiem. Te nu vietā ir jautājums par to, ka saimniecība ir viena, bet lielie mazdēli, kuri saimnieko, ir divi, un kā Ģirts skatās uz to, ka saimnieka gods ticis Kristapam. Vectēvs saka, ka par to ir runāts un tiek arī darīts, lai pieaudzētu saimniecības platības, gan iegādājoties

zemes, gan arī palielinot nomas platības, lai tad, kad Ģirts pabeigs studijas, "Lejasciņu" saimniecība būtu tik liela, ka, to sadalot līdzīgās daļās, sējumu platība katrā būtu apmēram 400 hektāru, kā tas ir šobrīd. Viņš piemin, ka ir viens negatīvs aspekts zemju iegādē. Lielākoties tiek pārdoti īpašumi, un tas nozīmē, ka līdzī zemei un mežam bieži nāk arī mājas, kuras ir salīdzinoši bēdīgā stāvoklī. Jācer, ka ar laiku arī šīs mājas varētu atrast saimniekus, jo Vilis saka, ka cilvēki uz laukiem sāk atgriezties, un tas ir ļoti labi.

"Ir jānāk jaunajiem ar savu redzējumu par lietām un ar lielāku drosmi lēmumu pieņemšanā."

VILIS JANSONS

Mierā ar mazdēlu lēmumiem

Runājām par saimniecības attīstību, tāpēc jāskar svarīgais jautājums – kurš ir galvenais lēmumu pieņēmējs un vai mazdēli uzklausa vectēva viedokli. Vilis saka, ka ir dažādi, tomēr visi galvenie jautājumi tiek izrunāti un uzklausi arī vectēva viedoklis. Viņš uzskata, ka nevajag uzspiest savu risinājumu, arī tad, kad ir sajūta, ka nebūs labi, jo pilnīgi visi grib mācīties no savām kļūdām, lai arī tās parasti ir dārgākās. Vilis Jansons ir mierā ar mazdēlu lēmumiem saimniecības attīstībā. Viņš saka, ka ir jānāk jaunajiem ar savu redzējumu par lietām un ar lielāku drosmi lēmumu pieņemšanā. Vilis spriež, ka tā varbūt

ir vietējos zemniekus raksturojoša īpašība, jo Ērgemes pusē ļoti lēni tiek pieņemtas jaunas lietas. Kā piemēru viņš min nu jau vecu jautājumu par tehnoloģisko sliedi tīrumos, ko daudzi šeit sākotnēji uzskatīja par zemes izniekošanu, bet tagad visi ir pieņēmuši kā pašsaprotamu. "Šobrīd," viņš saka, "lai attīstītu saimniecību, vissvarīgākā lieta ir informācija, cik ātri pie tās tiek, kā to izprot un prot lietot saimniecības izaugsmē. Tieši tāpēc bez prasmēm labi orientēties internetā un spējas atrast tur informāciju nav iedomājama moderna saimniekošana."

Vilis atzinīgi vērtē to, ka mazdēls Kristaps joprojām aktīvi darbojas JZK vadībā, kur viņa atbildība ir politisko interešu pārstāvēšana, tas dod iespēju ietekmēt lauksaimniecības politiku Latvijā un arī būt informētam par jaunākajām aktualitātēm šajā jomā.

Dižs ozols saimnieka sētā

Ir teiciens – "Viens nav karotājs". To var attiecināt arī uz saimniekošanu laukos. Nepieciešami ir gan strādnieki, gan sadarbības partneri. "Lejasciņu" vecais saimnieks saka, ka viņiem ir paveicies, jo gandrīz visi viņu strādnieki ir tuvāki vai tālāki radi, un, ja strādniekam kārtīgi maksā, tad viņš arī kārtīgi strādā. Kristapam un Ģirtam ir pievienojusies arī viņu mamma Inese un uzņēmus rūpes par saimniecības grāmatvedības uzskaiti. Devīņdesmitajos gados, kad tika likvidēta Ērgemes pagasta kopsaimniecība "Zeme", vietējie zemnieki apvienojās kooperatīvajā sabiedrībā "Ērgeme", lai kopā varētu apsaimniekot "Klaudzu" kalti, kas ir vitāli svarīgs objekts daudzajām apkārtnes graudkopības saimniecībām. Arī zemnieku saimniecība "Lejasciņi" visus šos gadus aktīvi darbojas kooperatīvā. Tagad gan, jau otro gadu, pašiem ir sava kalte. Būvēt savu bija ilgi lolots nodoms, jo kopējā kalte ik pa brīdim, it sevišķi gados ar sliktiem laikapstākļiem, nevarēja nodrošināt graudu kvalitāti, kur nu vēl sagatavot kvalitatīvu sēklas materiālu. Tagad "Lejasciņiem" ir izveidojusies stabila sadarbība ar firmu "Scandagra", viņiem tiek realizēti izaudzētie graudi, turpat lielākoties iegādājas arī ražošanai nepieciešamos augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļus. Tieši firma "Scandagra" nopirka šogad jaunajā kaltē sagatavoto ziemas kviešu sēklas materiālu.

Novērtējot sadarbību, viņi šovasar savas akcijas "Simts diži ozoli simts gados Latvijai" ietvaros arī pie "Lejasciņu" mājām iestādīja ozolu un dāvāja piemiņas zīmi. Uz tās ir rakstīti vārdi, kuri sasaucas ar vērtībām, kas tiek ievērotas un godātas šajā saimē: "Lai paaudzū paaudzēs sargāts un lolots – dižs ozols saimnieka sētā."

— Valda Empele, SIA "LLKC
Valkas konsultāciju birojs"
uzņēmējdarbības konsultante

